

Alternatywne sposoby ustawienia stolików w klasie szkolnej

KRZYSZTOF WOŁODKIEWICZ

PEDAGOG

Główne założenie

Organizacja przestrzeni w klasie szkolnej, w szczególności układ stolików i biurka nauczyciela (są klasy, gdzie zrezygnowano całkowicie z biurka nauczyciela np. SP 72 w Poznaniu) determinują charakter relacji nauczyciel - uczeń oraz uczeń - uczeń/uczniowie, a także istotnie wpływa na proces uczenia się wzmacniając go lub zakłócając.

Przesłanki zmiany

W tradycyjnym, pruskim modelu edukacji (XIX wiecznym) układ stolików miał umożliwić prowadzenie zajęć o jednokierunkowej komunikacji - od nauczyciela do ucznia. Nauczyciel był głównym źródłem wiedzy, stąd taki układ stolików mógł być uzasadniony.

Współcześnie uczenie się oprócz pracy indywidualnej ucznia odbywa się poprzez współpracę, projekty, zadania grupowe, wykorzystanie mediów edukacyjnych, metod aktywizujących.

Stąd niezbędny jest taki układ stolików, który będzie umożliwiał wzajemną komunikację uczniów, łatwy dostęp nauczyciela do każdego ucznia.

Tradycyjny układ stolików, jak dowodzą badania sprawia, że uczniowie z ostatnich ławek mają tendencję do unikania, mniejszego angażowania się w przebieg zajęć wynikającą z poczucia, że nie zostaną wywołani do odpowiedzi [Subedi B.R. 2003]. Nauczycielowi siedzącemu po drugiej stronie sali znacznie trudniej jest dotrzeć do tych uczniów na "końcu". Dane pokazują, że 64% pytań nauczyciele kierują do uczniów z pierwszych 3-4 rzędów, gdyż w nich skupia się największa aktywność uczniów. Różnica czasu wypowiedzi dzieci z różnych stref w klasie wynosi nawet **300%**.

W takiej sytuacji uczniowie nie mają możliwości wzajemnej współpracy, komunikacji, która jest istotnym czynnikiem uczenia się. Widzą jedynie plecy swoich kolegów i koleżanek. Kolega/koleżanka jest współcześnie również istotnym partnerem wpływającym na uczenie się, jak nauczyciel.

Proces uczenia się powinien uwzględniać możliwość wzajemnej współpracy, kooperacji i komunikacji, ruchu (sprzyja zapamiętaniu), przemieszczania się niezbędnego dla rozwiązania problemu i efektywnego procesu uczenia się). Warto podkreślić, że duże odległości pomiędzy nauczycielem a uczniami będą wpływały na formalny charakter relacji N – U, a to na brak kontaktu wzrokowego, zmniejszoną koncentrację, brak interakcji.

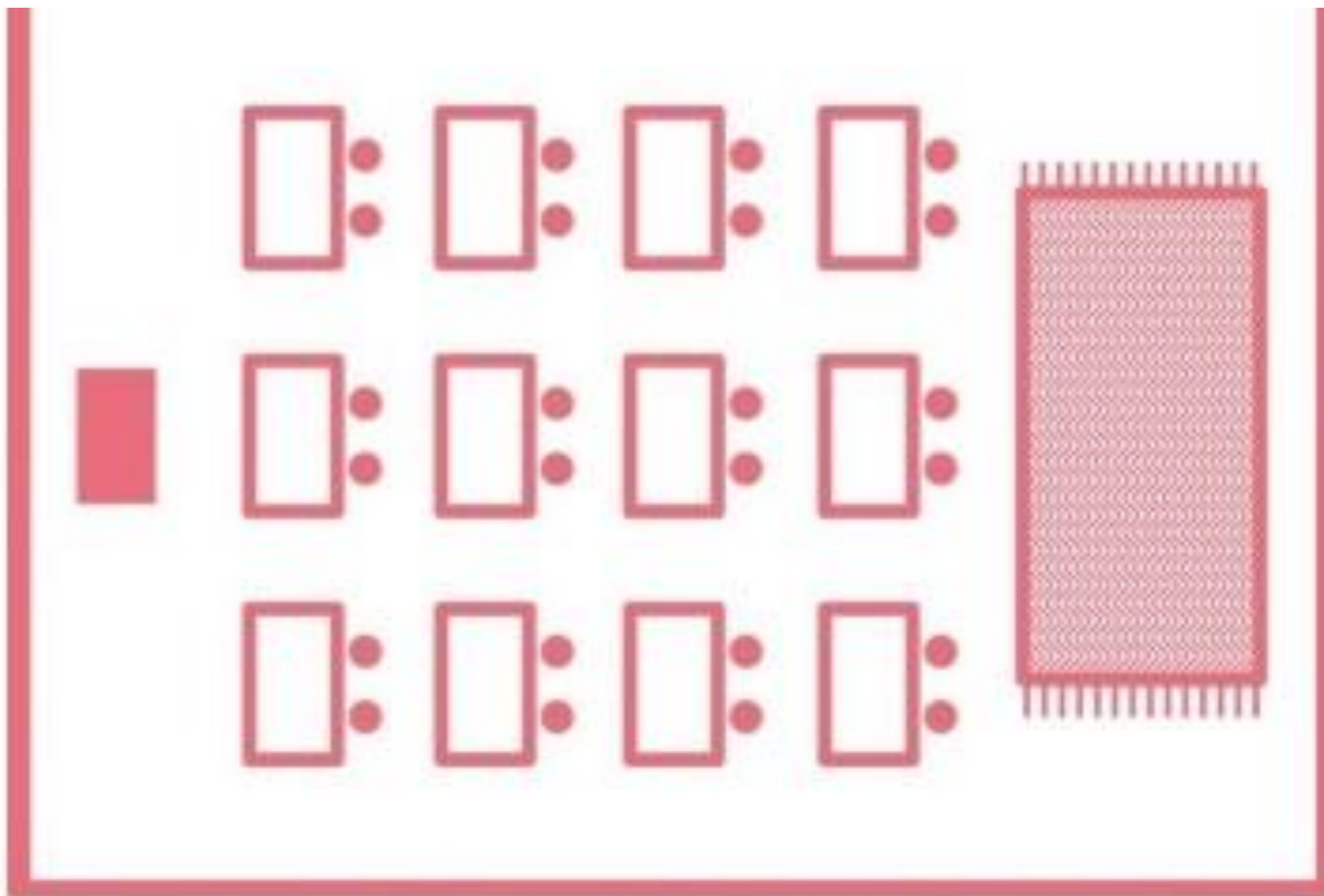
Odpowiedni układ stolików pozwala nauczycielowi komunikować się znacznie efektywniej z każdym uczniem w klasie. Eliminujemy przy tym możliwość, że jakiś uczeń będzie czuł się gorszy, bo siedzi w ostatnim rzędzie. Dbamy także o to, aby ci uczniowie, którzy chętnie schowaliby się za innymi, bardziej zaangażowali się w lekcję.

Człowiek, jak mówi Elliot Aronson jest istotą społeczną i należy tę cechę wykorzystywać także podczas zajęć szkolnych.

Jeżeli oczekuje się od ludzi współpracy i komunikacji w dorosłości, to należy te cechy kształtować od najwcześniejszych lat życia.

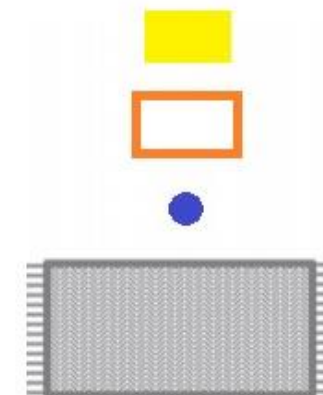
Możliwe sposoby ułożenia stolików w klasie szkolnej

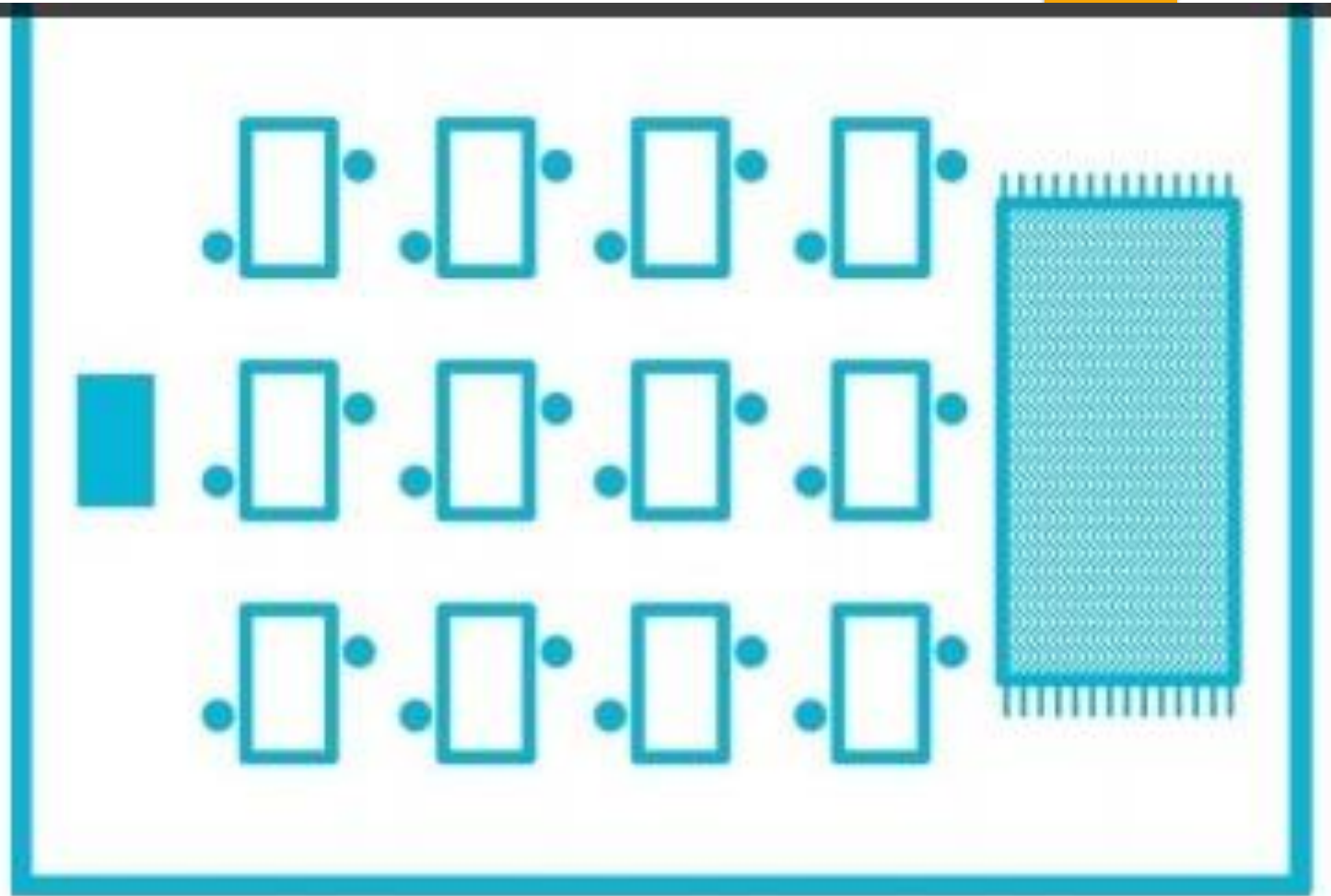

1. **TRADYCYJNE**, najczęstsze przy pracy samodzielnej lub w parach.

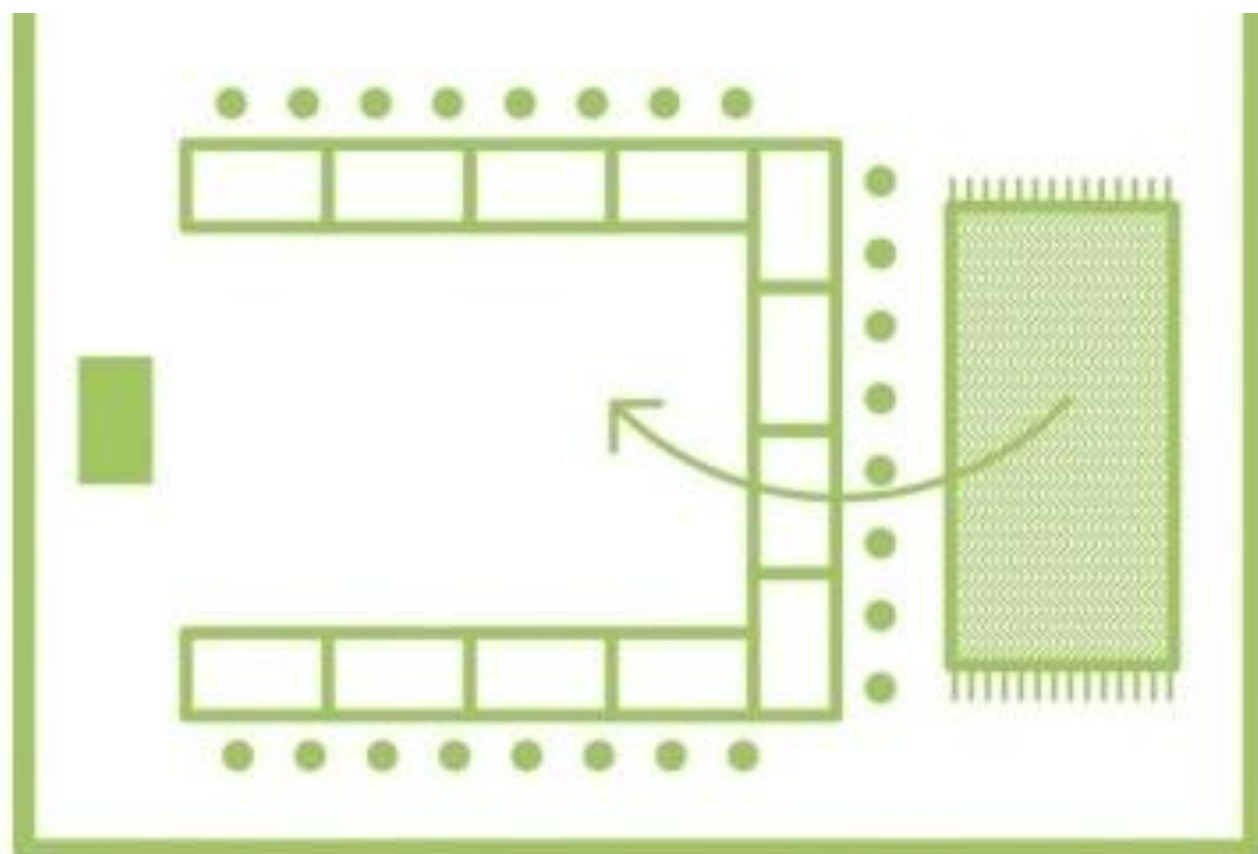
biurko nauczyciela
 ławki uczniów
 miejsca uczniów
 dywan, miejsce zabaw

LEGENDA:

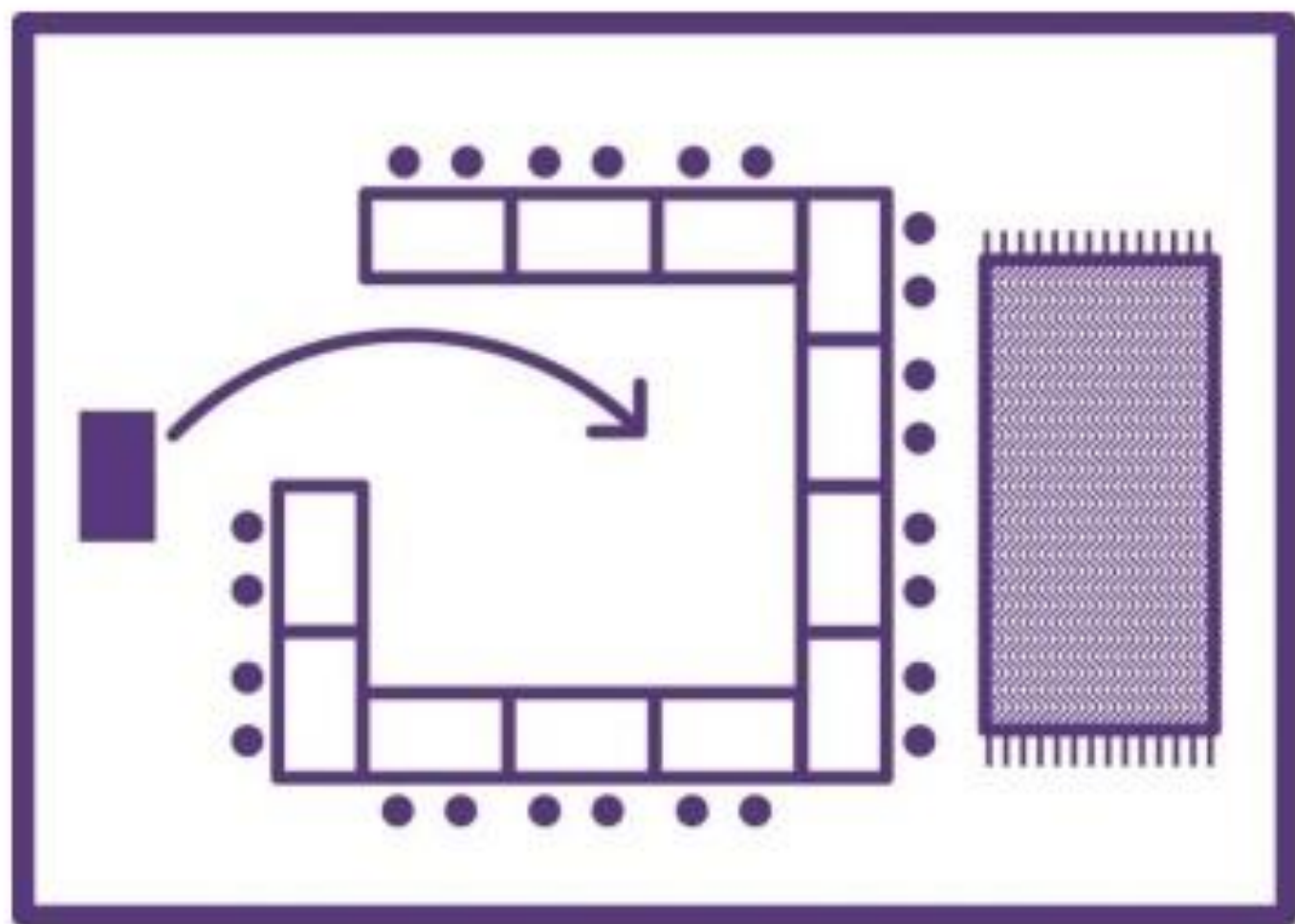

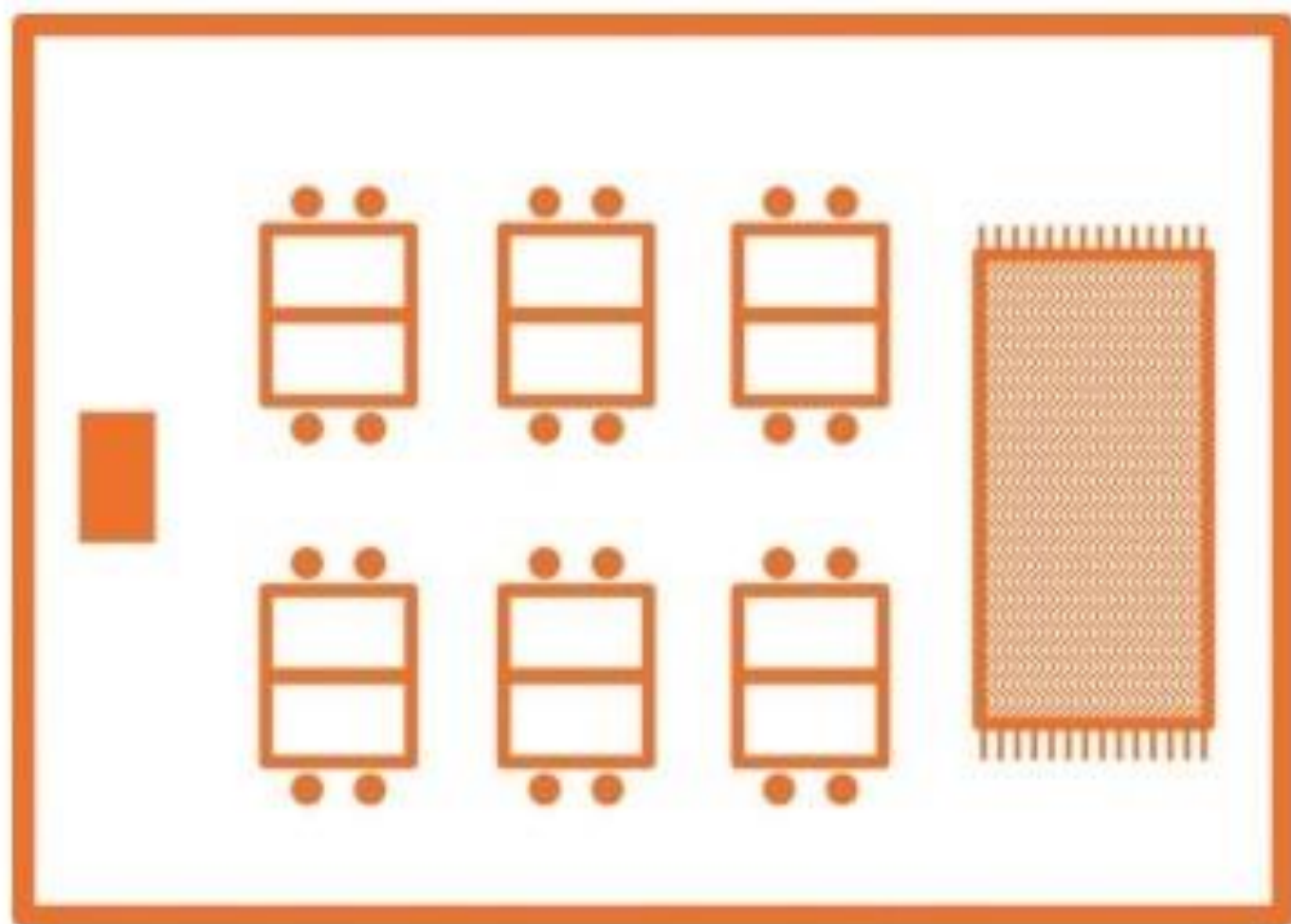
2. **LABORATORYJNE**, sprzyja pracy w parach. Uczniowie siedzą naprzemiennie – naprzeciwko siebie, mogą pracować z różnymi przedmiotami

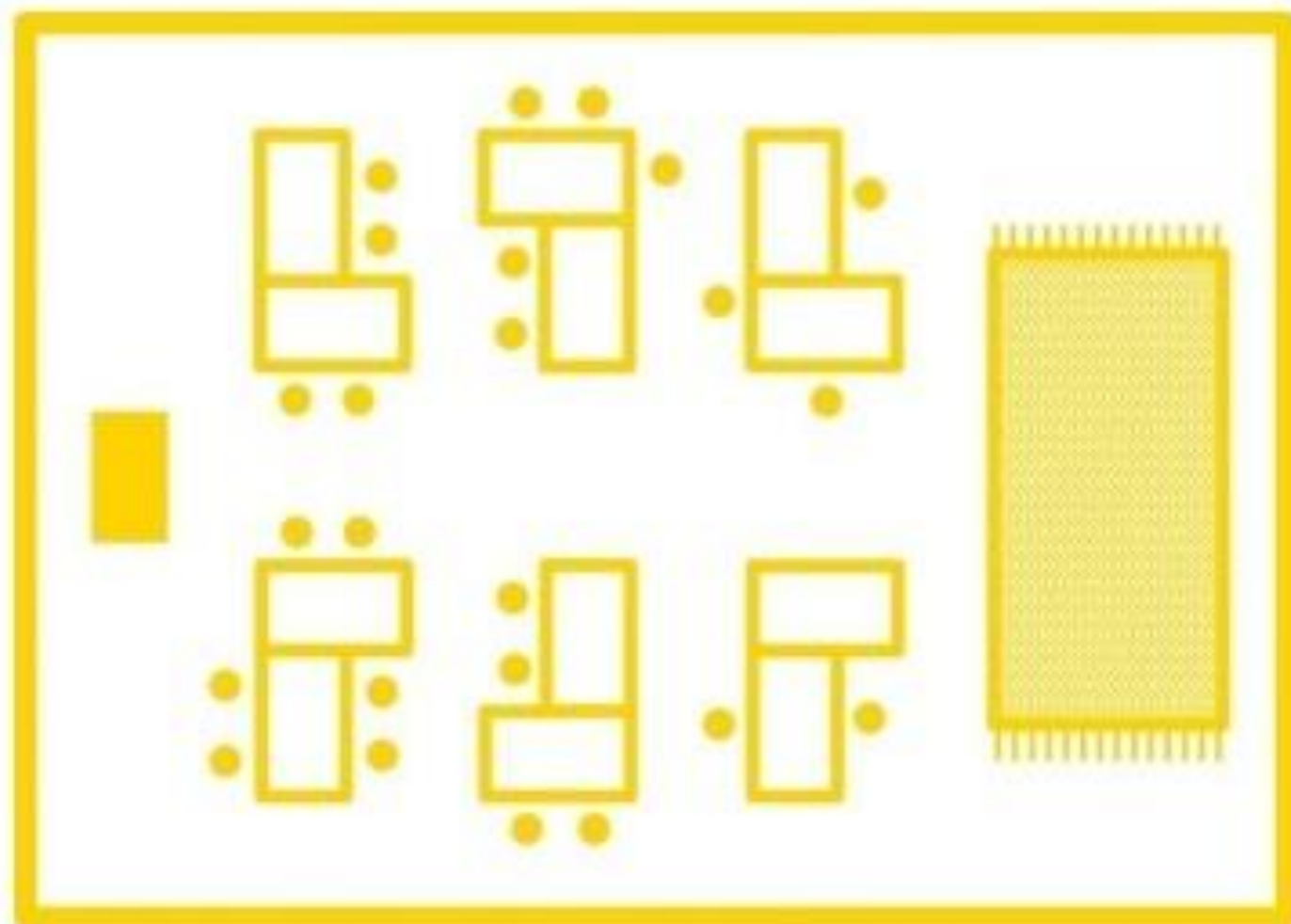
3. **W PODKOWĘ**, ułatwia komunikację z całą klasą, świetne do omawiania różnych zagadnień na forum. Nauczyciel/ka ma swobodny dostęp do wszystkich uczniów.

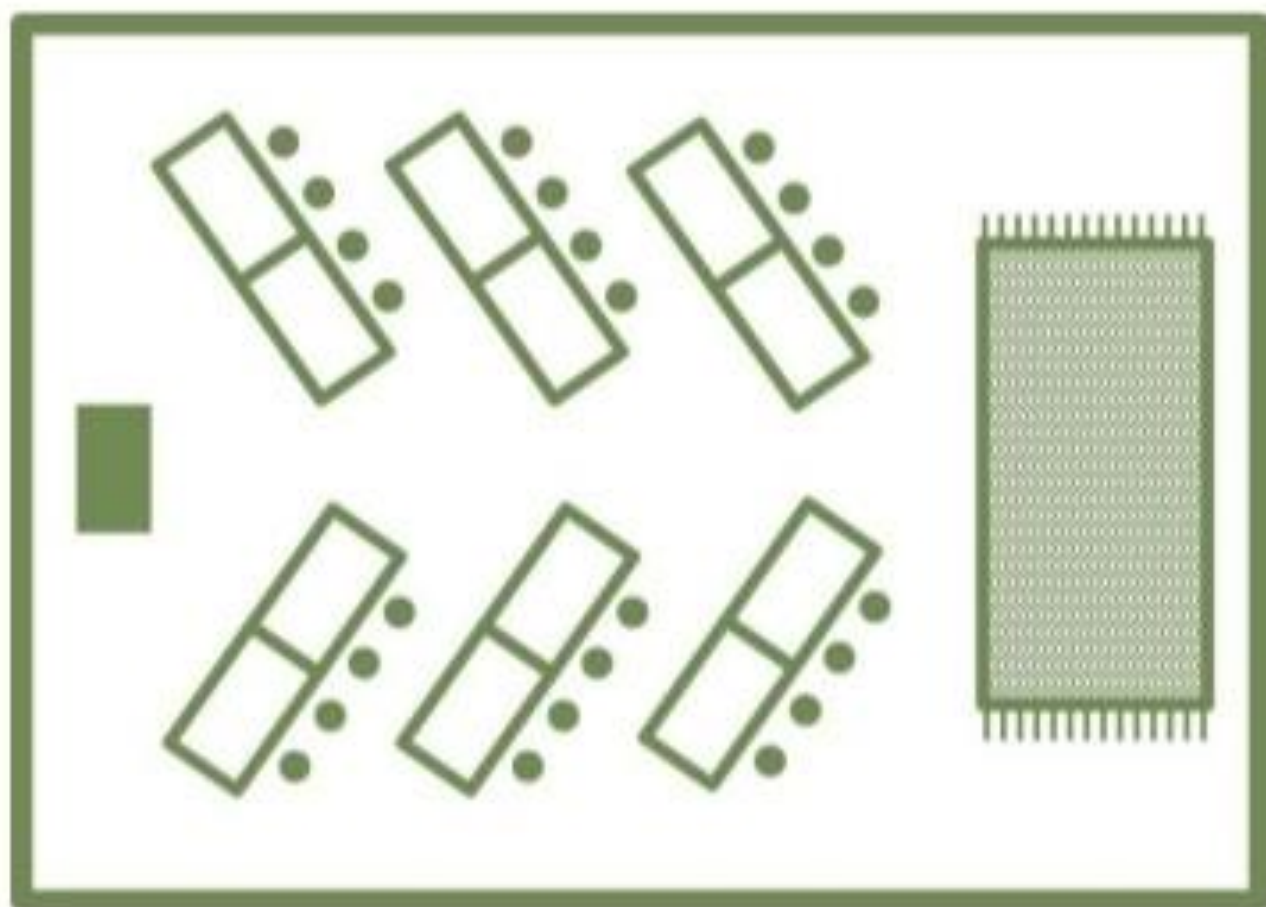
4. **W KWADRAT**, tworzy przestrzeń do rozmów. Przy tym ustawieniu nie korzystamy z tablicy.

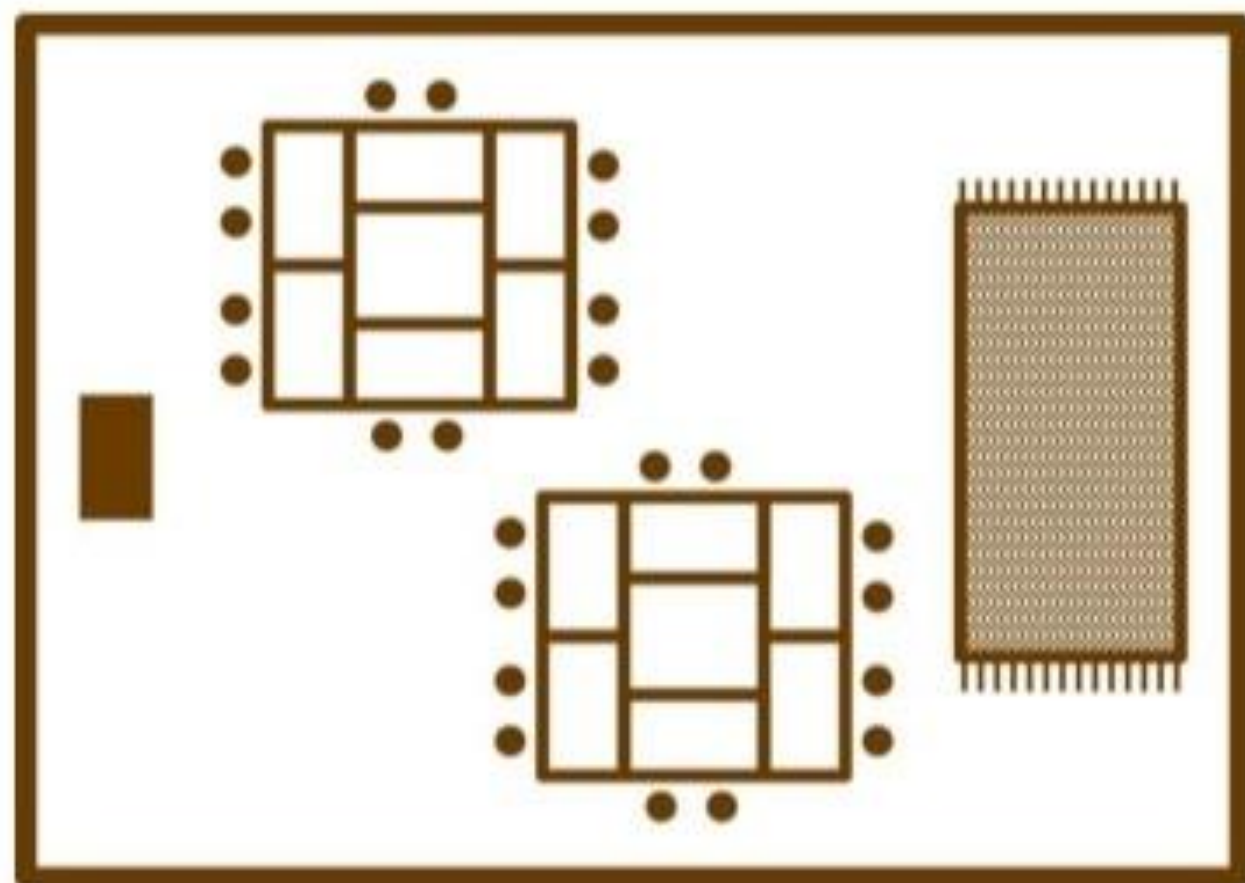
5. **BLIŹNIACZE**, sprzyja pracy w większych grupach, sprawdza się przy pracy metodą projektu.

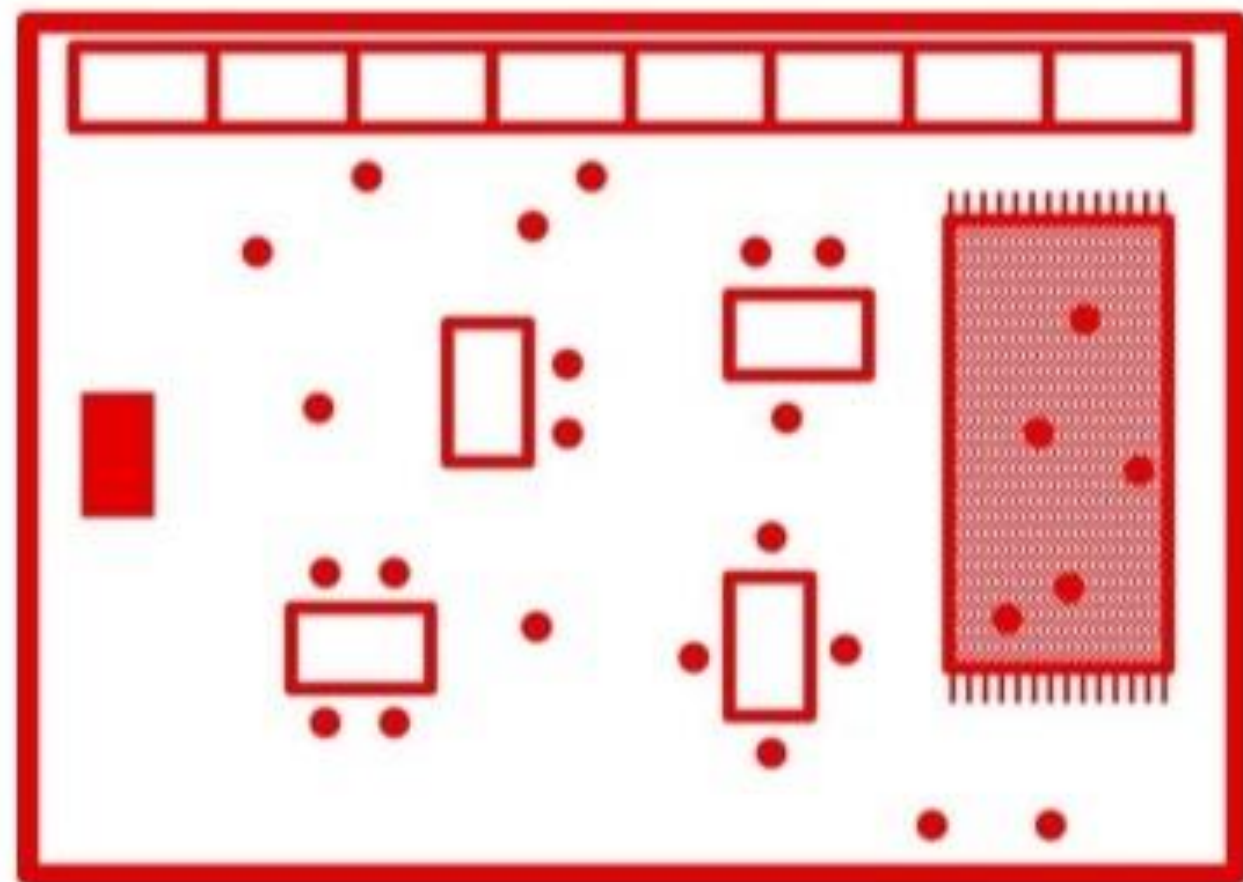
6. **W LITERKĘ L**, do zajęć grupowych/projektowych różnego typu, łatwo się modyfikuje.

7. **W JODEŁKĘ**, do pracy w grupach, z dobrą widocznością nauczyciela/ki i uczniów.

8. **ZESPOŁOWE**, do pracy w dużych grupach.

9. **SWOBODNE**, do pracy projektowej, twórczej, swobodnej.

Przypisy:

Nalaskowski A., *Przestrzenie i miejsca szkoły*, Impuls, Kraków 2002

Subedi B.R., Factors influencing high school student achievement in Nepal.
"International Education Journal" Vol. 4, 2003, No. 2